

UMCG Centrum voor Revalidatie |
locatie Beatrixoord

Coördinatiestoornis bij kinderen en jongeren

Developmental Coordination Disorder (DCD)

Wat staat er in deze folder?

Inleiding voor ouders	1
Informatie voor kinderen tot 12 jaar	3
Informatie voor jongeren vanaf 12 jaar	7
Informatie voor ouders: voorbereiding en begeleiding	10
Aantekeningen	12

Inleiding voor ouder(s)/verzorger(s)*

Via uw huisarts of specialist is uw zoon of dochter verwezen naar het spreekuur van de kinderrevalidatiearts op locatie Beatrixoord van het UMCG Centrum voor Revalidatie. Er is een vermoeden dat uw zoon of dochter Developmental Coordination Disorder (DCD) heeft. DCD is de Engelse naam voor een coördinatiestoornis die tijdens de ontwikkeling van een kind zichtbaar wordt.

Een onderzoek of behandeling in het Centrum voor Revalidatie kan een spannende gebeurtenis zijn. Het team van de kinderrevalidatie vindt het belangrijk om u en uw kind hierbij goed te begeleiden. U en uw zoon of dochter krijgen te maken met verschillende behandelaars en allerlei medische termen.

Deze folder is bedoeld om u en uw zoon of dochter voor te bereiden op het onderzoek en de behandeling. Belangrijk is dat u en uw kind informatie krijgen die goed te begrijpen is. Als kinderen weten wat er gaat gebeuren, geeft dat een gevoel van zekerheid en vertrouwen.

Een deel van de voorlichting gebeurt in het Centrum voor Revalidatie. De kinderrevalidatiearts bespreekt de volgende zaken met u en uw zoon of dochter:

- Waarom is er een reden om een onderzoek naar DCD bij uw kind te doen?
- Hoe gaat het eventuele onderzoek en hoe kan de behandeling eruit zien?

Kinderen durven thuis vaak meer vragen te stellen dan bij de dokter. Uw kind vertrouwt u, daarom kunt u het beste uitleggen wat er gaat gebeuren. U weet het beste welke informatie uw kind begrijpt en kan verwerken. Deze folder kan u helpen bij het geven van de juiste informatie. Achter in de folder staat hoe u uw zoon of dochter kunt voorbereiden en begeleiden.

In de folder vindt u informatie voor kinderen tot 12 jaar en voor jongeren vanaf 12 jaar. Het is verstandig dat u eerst zelf de folder doorleest en bepaalt welke informatie geschikt is voor uw kind. Als uw kind nog niet kan lezen, kunt u eventueel stukjes uit de folder voorlezen. U kunt uw zoon of dochter ook voorbereiden door samen te bespreken wat er gaat gebeuren in het Centrum voor Revalidatie.

* Waar verder in de tekst vader, moeder, ouder of ouders staat kunt u ook verzorger of verzorgers lezen.

Informatie voor kinderen tot 12 jaar

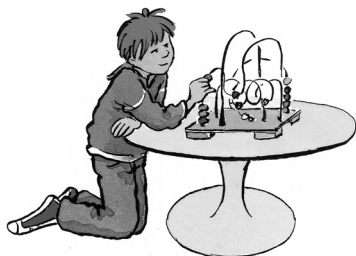
Binnenkort kom je met je vader of moeder naar het Centrum voor Revalidatie. Je gaat hiernaartoe omdat je misschien DCD hebt. Een arts van de kinderrevalidatie gaat je onderzoeken om te kijken of je DCD hebt.

In deze folder kun je lezen wat DCD is, hoe het onderzoek zal gaan en wat revalideren is. Ook kun je tips lezen en je vragen opschrijven. Als je meer wilt lezen kun je ook kijken op de website. De website kun je vinden op www.revalidatie.umcg.nl. Op de website staan ook filmpjes over revalideren.

Het is belangrijk dat je begrijpt wat er gaat gebeuren in het Centrum voor Revalidatie. In deze folder staat alles uitgelegd. Als je iets niet begrijpt kun je aan je vader of moeder vragen of ze het willen uitleggen. Je mag je vragen ook altijd aan de kinder-revalidatiearts stellen.

Wat is DCD?

DCD is de afkorting van de woorden Developmental Coordination Disorder. Dit zijn Engelse woorden voor coördinatiestoornis. Kinderen met DCD hebben een coördinatiestoornis. Dit betekent dat je een achterstand hebt in je grove of fijne motoriek, of in allebei. Je hebt je grove en fijne motoriek nodig als je bijvoorbeeld gaat fietsen, lopen of tekenen.

Dit is Tom. Tom heeft DCD. Het handschrift van Tom is daardoor slordig. Lang stilzitten en concentreren is voor Tom soms moeilijk. Je kunt niet aan Tom zien dat hij DCD heeft. Toch heeft hij er wel last van. De juf van Tom denkt vaak dat hij

niet zijn best doet om netjes te schrijven. Tom doet juist erg zijn best, maar omdat hij DCD heeft lukt het hem niet om netjes te schrijven.

Als je DCD hebt, ben je niet dom, maar soms wel wat onhandiger dan andere kinderen. Soms denken de mensen om je heen dat je expres zo druk of onhandig bent. Natuurlijk ben je dit niet, maar het kan wel zorgen voor problemen thuis of op school.

Het onderzoek

De kinderrevalidatiearts is een dokter die alles weet over bewegen. Als je problemen hebt met bewegen kan deze dokter je helpen. De kinderrevalidatiearts praat met jou en je ouders. Je ouders en jij kunnen dan vertellen wat je goed kunt, en welke dingen je moeilijk vindt. Ook gaat de arts van de kinderrevalidatie je onderzoeken door je oefeningen te laten doen. De kinderrevalidatiearts gaat onderzoeken hoe sterk je bent. Dit noem je spierkracht. De arts van de kinderrevalidatie wil ook zien of jij goed

op je tenen kunt lopen en goed op je hakken. Tijdens het onderzoek mag er altijd iemand bij jou blijven. Het gesprek en het onderzoek zullen samen ongeveer een uur duren.

Revalideren

Als je DCD hebt en sommige dingen moeilijk vindt, kun je door veel oefenen steeds meer leren. Het oefenen noem je revalideren. Op locatie Beatrixoord van het Centrum voor Revalidatie, kan een team van verschillende deskundigen je helpen. Je gaat revalideren zodat je kunt spelen en kunt meedoen op school.

Tom gaat ook naar het Centrum voor Revalidatie. Tom leert daar dingen die hij moeilijk vindt door te oefenen. Het team van de kinderrevalidatie heeft voor Tom allemaal leuke spelletjes en oefeningen bedacht. Het revalideren is daardoor nooit saai. Tom zit samen met andere kinderen in een revalidatiegroep. Daar leert hij veel en ze hebben veel lol. Netjes schrijven was voor Tom altijd moeilijk. Door het revalideren gaat het schrijven steeds beter.

Als jij komt revalideren gaan we eerst samen met jou bespreken wat je graag wilt leren en waar je hulp bij nodig hebt. Alles wat je wilt leren noem je behandeldoelen. De behandeldoelen staan in je behandelplan. Een kinderfysiotherapeut, ergotherapeut, muziektherapeut of logopedist gaan samen met jou oefenen om de doelen in het behandelplan te halen. Soms ga je in een groep samen met andere kinderen revalideren. Jullie kunnen dan veel van elkaar leren.

Tips van Tom

- Neem iemand mee naar het Centrum voor Revalidatie. Je vader, moeder of iemand anders die je vertrouwt.
- Schrijf je vragen aan de kinderrevalidatiearts op in deze folder. Zo kun je al je vragen niet vergeten.
- Praat met je vader, moeder, broertjes of zusjes, vrienden en vriendinnen over wat je gaat doen in het Centrum voor Revalidatie.
- Als je ergens last van hebt of iets niet begrijpt, kun je dit altijd zeggen. Je mag het zeggen tegen de kinderrevalidatiearts of tegen je vader, moeder of iemand anders die je vertrouwt.

Informatie voor jongeren vanaf 12 jaar

Via je huisarts of specialist ben je verwezen naar het spreekuur van de revalidatiearts op locatie Beatruxoord van het UMCG Centrum voor Revalidatie. In het Centrum voor Revalidatie worden kinderen en jongeren tot 18 jaar behandeld door het revalidatieteam. Jij bent verwezen omdat er een vermoeden is dat je Developmental Coordination Disorder (DCD) hebt.

In deze folder kun je lezen wat DCD is, hoe het onderzoek zal gaan en wat revalideren is. Ook kun je praktische informatie vinden en je vragen opschrijven. Als je meer wilt lezen kun je ook kijken op de website. De website kun je vinden op www.revalidatie.umcg.nl. Op de website staan ook filmpjes over revalideren.

Het is belangrijk dat je begrijpt wat er in het Centrum voor Revalidatie gaat gebeuren. In deze folder staat alles uitgelegd. Als er toch iets onduidelijk is, kun je aan je ouders of de arts vragen of zij het willen uitleggen.

Wat is DCD?

DCD is de afkorting van de woorden Developmental Coordination Disorder. DCD is de Engelse naam voor een coördinatiestoornis. Als je DCD hebt, betekent het dat je een achterstand hebt in je grove en/of fijne motoriek. DCD kan problemen geven in je dagelijks leven bij dingen waar jij je motoriek voor nodig hebt. Als je DCD hebt, past je motoriek niet bij je leeftijd en intelligentie. Veel jongeren met DCD hebben moeite met schrijven, knippen, veters strikken, lopen, klimmen of het vangen van een bal. Sommige jongeren met DCD vinden het lastig om te plannen en organiseren en zich te concentreren. Dit kan je prestaties op school negatief beïnvloeden en het kan gevolgen hebben voor je gedrag en je zelfvertrouwen.

Heb jij DCD?

Een gespecialiseerd DCD team van het Centrum voor Revalidatie gaat je onderzoeken op motorische problemen en de gevolgen daarvan. Deze onderzoeken noem je screening. Je komt hiervoor één of twee keer naar locatie Beatrixoord van het Centrum voor Revalidatie. Je wordt onderzocht door een fysiotherapeut, ergotherapeut, psycholoog, en zo nodig een logopedist. Je ouders hebben een kennismakingsgesprek met een maatschappelijk werker en/of psycholoog.

Na de onderzoeken weet het revalidatieteam je sterke en zwakke punten op verschillende gebieden. Deze gebieden zijn je fijne en grove motoriek, je conditie, je sociaal emotioneel functioneren, zelfstandigheid en je communicatieve vaardigheden.

De uitkomst van de verschillende onderzoeken wordt met jou en je ouders of alleen met je ouders besproken samen met het team van de revalidatie. In dit gesprek zal duidelijk worden of je DCD hebt. Aan de hand van de resultaten van de onderzoeken en jouw hulpvragen wordt samen met jou bekeken wat de mogelijkheden zijn voor een eventuele behandeling of doorverwijzing. Daarbij kunnen hulpmiddelen, aanpassingen, sporten en ook je school-situatie aan de orde komen.

Behandeling

Je kunt het advies krijgen een behandeling te volgen, bijvoorbeeld bij een fysiotherapeut. Deze behandeling kan plaatsvinden bij jou in de buurt.

Als jij en het DCD team besluiten tot een behandeling bij het UMCG Centrum voor Revalidatie, kom je één of twee keer per week naar Beatrixoord. Je krijgt een individuele behandeling van

een fysiotherapeut, ergotherapeut, logopedist en/of een muziektherapeut. De therapeuten overleggen regelmatig met elkaar en met jou over de voortgang van je behandeling.

Als je ouders het prettig vinden kan een psycholoog of maatschappelijk werker je ouders met een aantal gesprekken ondersteunen en begeleiden.

Jij staat centraal

Het revalidatieteam wil ervoor zorgen dat jij alles kunt doen, wat je graag wilt doen. Als je DCD hebt en daardoor niet alles kunt, wil het revalidatieteam er alles aan doen om je hierbij te helpen.

Tijdens de revalidatiebehandeling sta jij centraal. Jij bepaalt daarom samen met het revalidatieteam je behandeldoelen. Samen met jou gaat het revalidatieteam voor het best haalbare resultaat; net dat stapje extra doen waardoor het wél lukt.

Meer informatie

Als je meer wilt lezen over DCD kun je kijken op de website van balans digitaal. De website is te vinden op www.balansdigitaal.nl.

Informatie voor ouders: voorbereiding en begeleiding

- Het is belangrijk dat uw kind begrijpt wat er gaat gebeuren in het Centrum voor Revalidatie. U kunt uw kind vragen om nog eens na te vertellen wat u heeft uitgelegd of wat uw kind heeft gelezen. Zo wordt duidelijk of uw kind alles begrepen heeft.
- Bij jonge kinderen kunt u beter niet te vroeg beginnen met voorbereiden. Kinderen hebben nog weinig tijdsbesef. Het herhalen van de uitleg kan jonge kinderen helpen het beter te begrijpen.
- Voor een kind is het Centrum voor Revalidatie een vreemde omgeving. Het is prettig als er een vertrouwd persoon bij het onderzoek en de behandeling aanwezig is.
- U mag verwachten dat we tijdens het onderzoek duidelijk vertellen wat er gebeurt. Stel gerust vragen als u of uw kind iets niet begrijpt.
- Als u meer wilt lezen over DCD kunt u kijken op de website van balans digitaal. De website is te vinden op www.balansdigitaal.nl

Meer informatie en vragen

Als jij en je ouders na het lezen van deze folder nog vragen hebben of als jullie meer informatie willen, dan kunnen jullie bellen met het UMCG Centrum voor Revalidatie.

Universitair Medisch Centrum Groningen

UMCG Centrum voor Revalidatie | locatie Beatrixoord

Dilgtweg 5, 9751 ND Haren

Postbus 30.002, 9750 RA Haren

Telefoon (050) 361 79 99

www.revalidatie.umcg.nl

Op onze website vinden jij en je ouders meer informatie over onze behandelingen, behandelwijze en behandelaars. Op de homepage staan links naar nieuws over ons centrum en naar onze social media YouTube, Facebook en Twitter. Ook vinden jullie er onder het kopje 'Jongeren en ouders' en vervolgens 'Interessante links' handige links naar patiëntenverenigingen.

Aantekeningen

